

Itsemurhien ehkäisy Kainuussa

KAINUUN
hyvinvointialue

Mukana elämässä – Itsemurhien ehkäisy Kainuussa Ohjausryhmä 23.2.2023

Projektipäällikkö Saara Pikkarainen

Mielenterveysstrategia 2020-2030

1. Hankkeen tilannekatsaus

- Hankkeen tavoitteet jatkorahoituskaudella 1.1.-30.6.2023
- Tavoitteet:
 - 2.1 Varhaistuen tarjoaminen
 - 2.2 Riskiryhmien tukeminen ja tunnistaminen
 - 2.3 Hoidon kehittäminen
- Puolangan kunta mukana hankkeessa v. 2023 alusta
- Henkilöstömuutos
 - Suunnittelija Anne Salinin tilalle Veli-Pekka Kontio 1.1.2023 alk.
- Henkilöstön osaamisen vahvistaminen: osa vuodelle 2022 suunnitelluista koulutuksista siirtyi toteutettavaksi alkuvuoteen 2023 hankkeesta riippumattomista syistä:
 - 1) Itsetuhoisuuden arvioinnista ja Käypä hoito -suosituksesta, psykiatri Tanja Svirskis ja
 - 2) Asiakasverkostojen koordinointi ja johtaminen Oy Dialogues & Design Jukka Hakola ja Heikki Silvast
- Suunniteltu tilastoinnin ja kirjaamisen koulutus v. 2023 (ostopalvelu) jää toteutumatta, koska sen sisällöllinen toteutus toteutuu osana organisaation Lifecare-päivitystä. Hankkeen kautta kirjaamisen ja tilastoinnin tuki esihenkilöille ja henkilöstölle.

2. Varhainen tuki

- Kysely covid –koronaepidemian vaikutuksista kainuulaisiin asukkaisiin, tulosten raportointi ja levittäminen kuntien ja hva:n johdolle ja henkilöstölle sekä asukkaille kuntien kirjastoihin (manuaalinen raportti)
- Tietoisuuden lisääminen koulukiusaamisesta
 - Koulukiusaaminen ja sen muodot tämän päivän koulumaalimassa miekkarin (psyk.sh) näkökulmasta <https://youtu.be/x7y6p5xAsu0>
- Mahdollistettu osaaminen yhteistyökumppaneille
 - Yhdessä lasten ja perheiden parhaaksi -koulutus (Kainuun hva, täydennyskoulutus)
 - Itsemurhavaarassa olevan tai itsemurhaa yrittäneen hoito- ja palveluketjut hva:n verkkosivuilla sekä esitelty hva:n Intranet-sivuilla (nuoret, työkäiset, ikäihmiset) olevia hoito- ja palveluketjuja
- Osaamisen vahvistaminen ja toimintamallien juurruttaminen:
 - Kainuun hva:n asiakasohjaajat, terveydenhoitajat, srk., Ohjaamo Kajaani, potilas- ja omaishoitajajärjestöt, Klubitalo Tönäri, ym. järjestötoimijat
- Oppilaitosyhteistyö Kainuun ammattiopiston kanssa
 - Yhteistyöopiskelijoiden kanssa, mm. Huolen puheeksioton tallenne
- Jalkautuminen järjestöjen ja kuntien tapaamisiin ja tilaisuuksiin

3. Riskiryhmien tukeminen ja tunnistaminen

- Itsemurhavaarassa olevan tai itsemurhaa yrittäneen hoito – ja palveluketjut
 - Hva:n Intranet-sivuilla (nuoret, työikäiset, ikäihmiset)
- Huolen puheeksi ottaminen ja Turvasuunnitelma-interventio
 - Menetelmät vakiintumassa käytännöksi
 - Käyttöönoton tuki
- Itsemurhariskin arviointi ja SIS-arviointilomake
 - Käyttöönoton tuki
- Somaattiset sairaudet, riskitietoisuutta itsetuhoisuudessa
 - Tietouden lisääminen mm. kansanterveystoimijoille ja neurologian henkilöstölle
- Potilas- ja omaishoitajajärjestöt
 - Tietoa ja taitoa puheeksiottoon ja avun hakemiseen
- Mielenterveystalo.fi omahoito-ohjelmat <https://www.mielenterveystalo.fi/fi/omahoito>
 - Digitaalisten palvelujen hyödyntäminen

4. Hoidon kehittäminen

- Itsemurhavaarassa olevan tai itsemurhaa yrittäneen hoito – ja palveluketjut kuvattu hva:n verkkosivuille ja sisäiseen käyttöön QPR –kuvaukset (nuoret, työkäiset, ikäihmiset)
 - Asiakaspalautekysely verkkosivuilla olevan materiaalin hyödyntämisestä
 - Yhteistyö hva:n laadunhallinnan kanssa
- Kysely tilastoinnista ja kirjaamisesta Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstölle ja esihenkilöille
 - Tulosten raportointi esihenkilöille ja henkilöstölle
 - Tuetaan systemaattisen kirjaamisen täytäntöönpanoa
- EVA Vaikutusten ennakoarviointi: case Mielenterveys- ja päihdepalveluiden perusterveydenhuollon tilastointi
- Valmisteilla hoito- ja palvelupolun geneerinen malli, Innokylä

jatkuu...

Sähköinen kysely Kirjaamisen ja tilastoinnin nykytilanne Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstölle ja esihenkilöille

...jatkuu: Hoidon kehittäminen

- Sähköinen kysely: Kirjaamisen ja tilastoinnin nykytilanne **Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalveluiden henkilöstölle ja esihenkilöille.**
 - Vastauksia yht. 50 kpl, 24% henkilöstöstä. Esihenkilöistä kyselyyn vastauksia saatiin kahdelta (2)
- **Kyselyn tulosten yhteenveto:**
 - Kansallisten tilastointiotsikoiden hyödyntäminen ja ymmärrys tilastointiin on vaihtelevaa
 - Henkilöstö tarvitsee tietoa ja osaamista kansallisten otsikoiden käytössä
 - Suhtautuminen kirjaamiseen/tilastointiin. Toimenpiteiden käytön suhteen oli huolestuttavaa, ettei neljännes vastaajista sitoutunut kirjaamiskäytäntöihin, vaikka heillä oli siihen osaamista
 - Lisäkoulutustarve: vastaajista 25% koki tarvitsevänsä lisäkoulutusta
 - SPAT eli toimenpidekoodit. Tuloksissa kävi esille, että SPAT koodeja osataan käyttää kohtuullisen hyvin, mutta sitoutumisessa eli ”ei tee joka kerta” on kehitettävää. Kehitettävää myös tiedon/ymmärryksen vahvistamisessa siitä, miksi SPAT-koodit ovat merkityksellisiä ja miksi niitä tulee käyttää
 - Perehdytys: Työntekijöiden perehdytyksessä ja kirjaamisen ohjeistuksessa painottuu usein vain tietojärjestelmän käyttö. Järjestelmä ei voi kuitenkaan määrittää tai edellyttää sitä, mitä työntekijä kirjaa tai tilastoi.
 - Tilastointitietojen hyödyntäminen. Iso osa vastaajista ei tiennyt mihin tilastointitietoa käytetään esihenkilötyössä, omalla vastuualueella tai kansallisesti mm. THL:ssä
 - Tuki ja ohjaus. 78% ei saanut riittävästi tukea ja ohjausta kirjaukseen ja tilastointiin omassa työyksikössään
- Osaamisen vahvistamisen tarve painottuu **erityisesti yhteydenoton, hoidontarpeen arvioinnin, ajanvarauksen ja käynnin prosessin onnistuneeseen kirjaamiseen**
- **Jatkosuunnitelma:**
 - Kyselyn tulokset on käsitelty organisaation potilasjärjestelmä-asiantuntijoiden kanssa
 - Tuloksista laaditaan raportti, joka toimitetaan esihenkilöille ja johdolle
 - Kootaan palvelualueen tilastoinnin pilotointiryhmä: potilastietojärjestelmän LC-asiantuntija-työyksiköiden LC-vastaavat ja esihenkilöt
 - Esihenkilöt tarvitsevat tietoa ja osaamisen vahvistamista tilastotiedon seuraamiseen, arvioimiseen ja asian merkityksen korostamiseen henkilöstölle. Heidän työssään korostuu tiedolla johtaminen
 - Yhteisesti sovitut kirjaamisen ja tilastoinnin käytännöt ja niiden seuranta ja arviointi koko palvelualueella ja jokaisessa tulosyksiköissä
 - Työntekijöiltä edellytetään sovittujen käytäntöjen noudattamista, opastetaan ja neuvotaan ellei hän suoriudu
 - Mikäli tilastointi ei toteudu oikein, tieto ei ole luotettavaa organisaation sisällä eikä mm. vertailtaessa hyvinvointialueita
 - Tilastoinnin seuranta, arviointi ja kehittäminen on esihenkilöiden tehtävä

5. Henkilöstön osaamisen vahvistaminen 2023

- Kohderyhminä: hva:n henkilöstö ja esihenkilöt, kuntien, järjestöjen, seurakuntien yhteistyökumppanit, läheiset/omaiset, vapaaehtoiset, asukkaat
- Koulutukset:
 - Itsemurhavaarassa olevan asiakkaan tunnistaminen ja Käypä hoito –suositus
 - Asiakasverkostojen koordinointi ja johtaminen
- Hankkeen tuotosten hyödyntäminen
 - Hoito- ja palveluketjujen/prosessien hyödyntäminen asiakasyössä ja viestinnässä
 - Kirjaaminen ja tilasointi, tuki hoito/asiakastyössä
 - Huolen puheeksiotto -tallenteet
 - Turvasuunnitelman käyttöönoton juurruttaminen
 - Toimintamallien, menetelmien, arviointimittareiden, vaikutusten ennakoarvioinnin (EVA) hyödyntäminen
- Yhteistyö mm. Hyvän mielen kunta – Kainuun osahanke ja Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeiden kanssa

Itsemurhien ehkäisy Kainuussa

TERVETULO A MUKANA ELÄMÄSSÄ –HANKKEEN TARJOAMAAN ASIAKASVERKOSTOJEN KOORDINOINTI JA VERKOSTOJOHTAMINEN -KOULUTUKSEEN

Kouluttajina toimivat:

- Jukka Hakola (KM, verkostokoordinaattori, työohjaaja, yrittäjä)
 - Heikki Ervast (KM, rehtori evp., yrittäjä, toimitusjohtaja)
- Oy Dialogues & Design Ltd, koulutus-, konsultointi- ja henkilöstöpalvelut.

Koulutus on suunnattu Kainuun hyvinvointialueen henkilöstölle.

Koulutuksen sisältö:

- ***Mitä on verkostotyö ja verkostojen johtaminen, miksi asiakasverkostotyö on merkityksellistä?***
- ***Verkostomainen työote korostaen asiakas- ja läheisnäkökulmaa, sekä hoidon ja palveluiden huomioimista käytännönläheisesti.***
- ***Kuinka asiakas- ja läheislähtöinen verkosto kootaan?***
- ***Verkostossa toimiminen sekä verkostotyössä verkoston jäsenten vastuut ja vastuiden jako sekä verkostotyöskentelyn arviointi***

Tavoitteena koulutuksella on vahvistaa osaamista verkostojohtamiseen ja verkostossa toimimiseen sekä kuinka monialaisia ja -ammattillisia verkostoja johdetaan ja koordinoidaan

Koulutuksessa hyödynnetään ennakoitdialogisuutta ja käytännönläheisyyttä.

- ❖ Koulutus toteutetaan etäkoulutuksena Zoom-yhteydellä kahdessa osassa
 - **Ma 20.02.2023 klo 9:00-12:00** ja jatkoa ensimmäiselle etäkoulutukselle
 - **Ti 21.03.2023 klo 9:00-12:00**
- ❖ Etäkoulutuksista saman sisältöinen lähikoulutus toteutetaan Kainuun keskussairaalan koulustilassa F4 ajankohtana
Ma 24.04.2023 klo 9:00-15:00

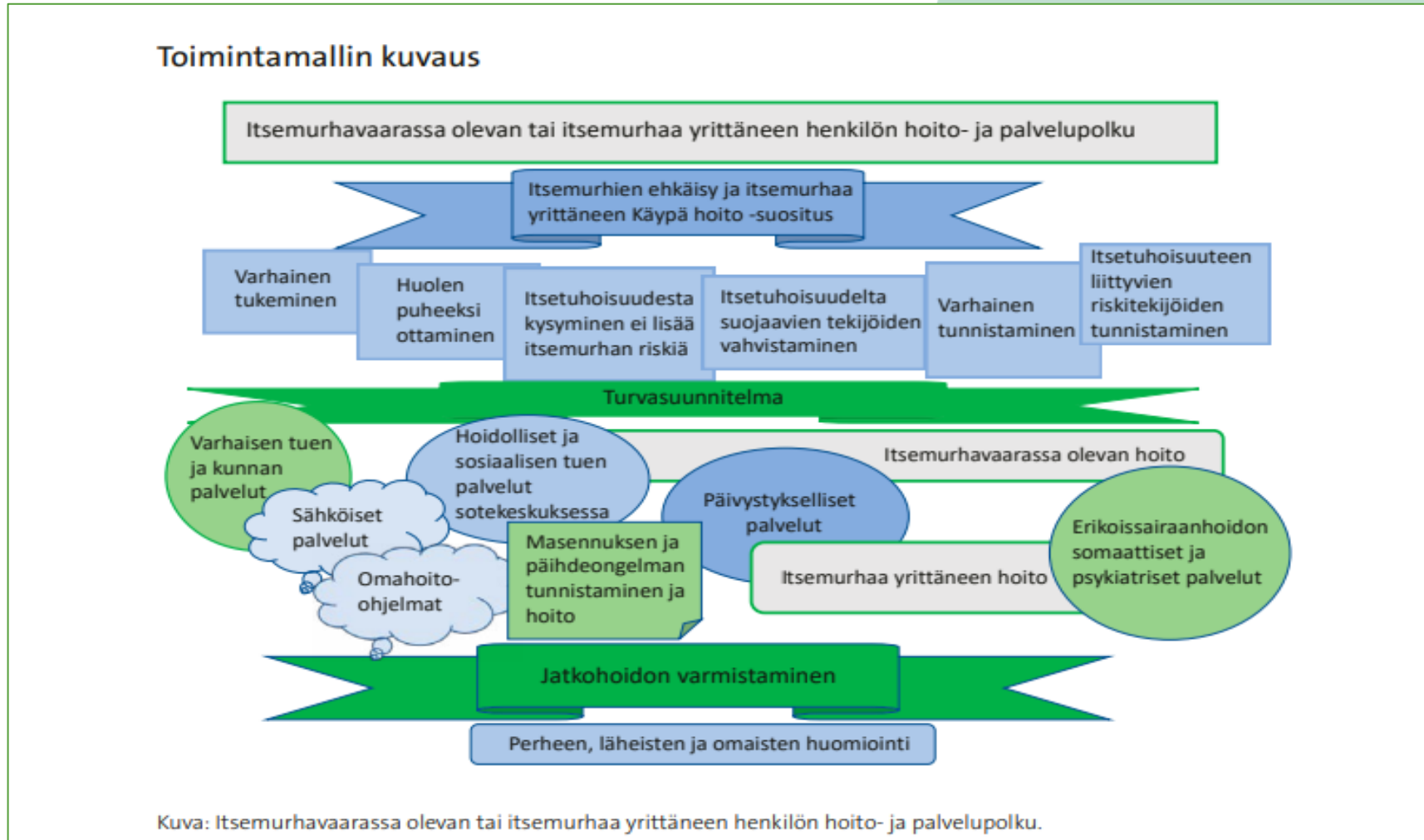
Ilmoittautuminen tapahtuu eTyöpöydän koulutuskalenterin kautta, jota kautta myös etäkoulutukselle linkki toimitetaan.

Lisätietoja koulutuksesta antaa Mukana elämässä –hankkeen suunnittelija Eija Hujanen ejja.hujanen@kainuu.fi ja suunnittelija Maarit Rajatalo maarit.rajatalo@kainuu.fi

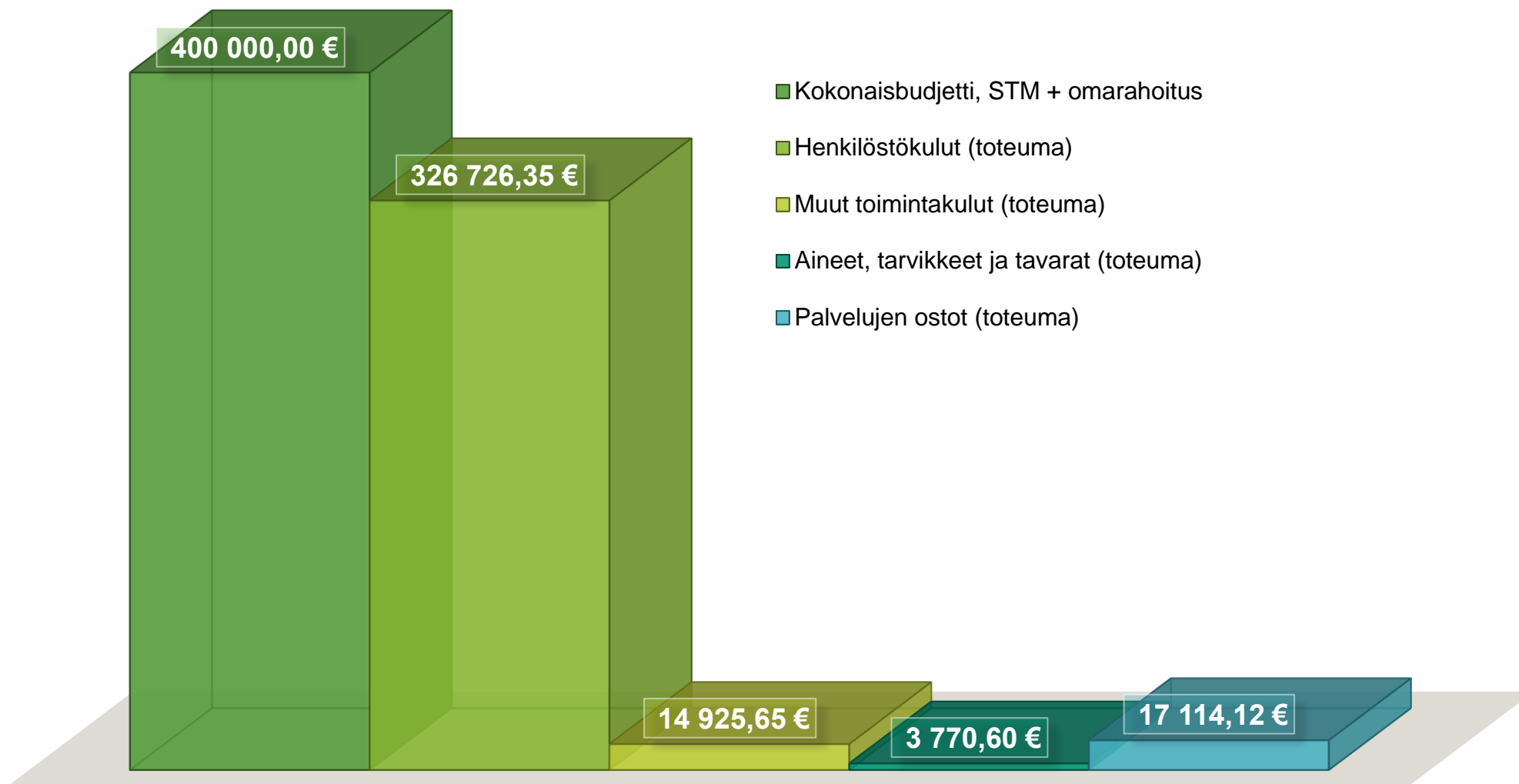
6. Raportti: Mielenterveysstrategia 2020-2030 – toimeenpanon ensimmäiset vuodet ja yhteisen tekemisen tahto THL

- https://www.julkari.fi/bitstream/handle/10024/145933/URN_ISBN_978-952-343-990-0.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Itsemurhavaarassa olevan tai itsemurhaa yrittäneen henkilön hoito- ja palvelupolku (Mukana elämässä – Itsemurhien ehkäisy Kainuussa -hanke) s. 123-124.

MUKANA ELÄMÄSSÄ - TALOUDEN TOTEUMA 2021 - 2022

Hankkeen toimintakulut 2021 – 2022 & valtionavustus hankkeen jatkolle 6 / 2023 saakka

- Kokonaisbudjetti 400 000 €
- Toimintakulut 2021 – 2022 yht.
~ 362 500 €
- Maksatushakemus kaudelta 7-
12 / 2022 on työn alla ja
valmistuu helmikuun aikana
- Hankkeen jatkamiseen 6 / 2023
saakka STM on myöntänyt
valtionavustusta 113 200 €
(avustus kattaa enintään 80 %
valtionavustukseen
oikeuttavista kustannuksista)

MUKANA ELÄMÄSSÄ - TALOUDEN TOTEUMA 2021 - 2022

